

УДК 378:018.8:377.011.3-051]:001;895(045)

INNOVATIVE APPROACHES TO IMPLEMENTATION OF CONTENT TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF VOCATIONAL EDUCATION**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ****Dubova N.V. / Дубова Н.В.***Ph.D., Associate Professor / канд.пед.наук, доцент**ORCID 0000-0001-6613-1044**Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,**Uman, Sadova, 2, 20300**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,**Умань, Садова 2, 20300*

Анотація. Актуальною постає проблема впровадження інноваційних технологій в освітній процес, що передбачає врахування сучасних підходів до організації професійної підготовки майбутніх педагогів професійної освіти, формування їх готовності до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, здатності співробітництва з іншими людьми. В статті розкриваються особливості використання інноваційних технологій у процесі підготовки майбутніх педагогів професійної освіти, обґрунтовується доцільність їх використання на різних етапах занять. Акцентовано увагу на особливості використання інноваційних технологій, які сприятимуть підвищенню якості підготовки майбутніх педагогів професійної освіти, а саме: інтерактивне навчання, проєктна технологія, дидактичні та ділові ігри. Метою статті є дослідження особливостей використання інноваційних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти та сприяння якісній підготовці майбутніх педагогів професійної освіти. Результати дослідження щодо впровадження інтерактивного навчання, проєктної технології, ділових та рольових ігор, тестового контролю на різних етапах занять продемонстрували підвищення інтересу студентів до навчання, покращення рівня академічних досягнень студентів, позитивні зміни емоційного та мотиваційного аспектів та покращення якості підготовки майбутніх педагогів професійної освіти до реальної професійної діяльності.

Ключові слова: інноваційні технології, проблемне навчання, інтерактивне навчання, дидактичні ігри, якість підготовки, професійне навчання, майбутні педагоги.

Вступ.

Освіта в Україні повинна бути спрямованою на майбутнє, тому що в ній формується завтрашній день держави. Вона мусить готувати молодих творчих лідерів, здатних творити краще майбутнє. Потребують удосконалення підходи до організації освітнього процесу майбутніх педагогів професійної освіти, що мають визначати пріоритет тих умов, засобів та технологій освітньої діяльності, які відповідають вимогам сьогодення, сприяють розвитку професійних якостей. Розв'язанню цих питань сприятиме впровадження ефективних інноваційних технологій в освітній процес підготовки майбутніх педагогів професійної освіти.

Основний текст.

Аналіз досліджень, що присвячені проблемі застосування інноваційних технологій, свідчить про інтерес до неї багатьох науковців. Так, Ю. В. Гвоздецька [1, с. 39-40], О. А. Дубасенюк [2, с. 18-27], С. І. Ткачук [3, с.

312-319], І. А. Філімонова [4, с. 427-430] вважають, що впровадження інноваційних технологій забезпечує підвищення ефективності освітнього процесу, гарантує досягнення запланованих результатів навчання.

Інноваційну технологію слід розглядати як комплекс, що складається з подання планових результатів навчання, критеріїв вибору оптимальних дій для конкретних умов.

У процесі викладання професійних дисциплін варті найбільшої уваги технології, засновані на особистісно зорієнтованому навчанні: інтерактивне навчання, проектна технологія, розвивальне навчання.

Інтерактивне навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем. Викладачі повинні заохочувати діяльність студентів, переконуючи їх у необхідності свідомого засвоєння знань та умінь, які знадобляться їм у майбутньому, стимулювати їхню мотивацію, створювати ситуацію успіху, тобто створюються необхідні умови для успішного навчання.

Такі інтерактивні технології як "коло ідей", "мікрофон", "мозковий штурм", "експрес-опитування", «займи позицію», пресметод, акваріум, рольові ігри, дискусії та інші широко описані у наукових працях вітчизняних та зарубіжних дослідників. Втім, алгоритми їх використання, методичні розробки з практичними прикладами їх реалізації, нажаль, недостатньо обґрунтовані. Разом з тим, високий відсоток засвоєння навчального матеріалу, можливість розвитку соціальної компетентності студентів, розширення пізнавальних можливостей, забезпечення можливостей рівноправного партнерства між викладачем і студентом, інтерес до роботи впродовж усього заняття роблять інтерактивні технології найбільш ефективними для реалізації змісту підготовки майбутніх педагогів професійної освіти. Під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими, критично мислити, приймати продумані рішення, особливо слід зауважити на формування м'яких навичок (soft skills) у майбутніх педагогів.

Для розвитку пізнавальної активності та творчої діяльності можна використовувати роботу в парах, групах, командах, навчання у грі, прес-конференції, які доповнюють традиційні форми і методи навчання. Такі заняття спонукають кожного студента до продуктивної праці, пробуджують інтерес до навчальної дисципліни, виховують наполегливість, віру в свої сили, які підштовхують до активної діяльності.

Викладач повинен здійснювати пошук шляхів для формування такої особистості, яка зможе самостійно навчатися упродовж всього життя.

Найбільш ефективно ці завдання можуть бути вирішені шляхом використання в навчанні сучасних педагогічних і технологічних систем, які забезпечують цілісний розвиток особистості, становлення її творчого потенціалу. До таких необхідно віднести проектно-технологічну систему, що забезпечує одночасний розвиток, навчання і виховання майбутніх педагогів шляхом залучення їх до активної творчої діяльності, результатом якої є розвиток їх творчого потенціалу.

Проектування в якості інноваційної діяльності завжди націлене на самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну, групову, яку виконують протягом визначеного проміжку часу для створення об'єктивно і суб'єктивно нового продукту. Діяльність педагога повинна орієнтуватися на розвиток мислення, в основі якого лежить діяльнісний підхід.

Одним із результативних шляхів освітнього процесу підготовки майбутніх педагогів професійної освіти визначаються дидактичні ігри, які сприяють зацікавленому вивченню навчального предмету. Дидактичні ігри доцільно використовувати на початку заняття для зацікавлення студентів темою або для закріплення вивчених термінів і понять. Наприклад, розв'язування кросвордів, головоломок активізують пам'ять, роблять вивчення нового матеріалу чи закріплення вивченого цікавим, живим, емоційно насиченим. Під час гри виховується свідома дисципліна, взаємодопомога, постійна готовність студентів включитися до різноманітних видів діяльності, розвиваються елементи самостійності, творчості та ініціативи.

Сучасний рівень розвитку науки і техніки потребує спеціалістів, які вміють приймати незалежні рішення, мати самостійні судження, працювати в команді, використовувати інновації в професійній діяльності. Необхідно навчати студентів самостійно шукати способи розв'язання проблем пов'язаних з реальними ситуаціями у житті, з майбутньою діяльністю. Важливу роль тут відіграють ділові ігри.

Мотивація навчальної діяльності – це спонукання, обґрунтування мотивів мети, інтересів, які викликають інтерес до знань і призводить до оволодіння студентами компетентностями. Потрібно сконцентрувати увагу студентів на проблемі, викликати інтерес до обговорюваної теми. Пізнавальна активність студентів підвищується, якщо буде створена проблемна ситуація викладачем на початку вивчення нового матеріалу. Над поставленим проблемним запитанням студенти задумуються і будуть шукати відповідь разом з викладачем.

Методичний прийом висування проблемного питання слід використовувати тоді, коли для вирішення проблеми та оволодіння новими знаннями необхідно творчо використати принцип або закономірність, що раніше вже вивчали. Цей етап заняття дає первинне осмислення матеріалу, що вивчався, його аналіз і може включати вирішення проблемного питання, задач, складання таблиць, кросвордів.

Для закріплення вивченого матеріалу також можливий варіант проведення гри. Група студентів поділяється на команди, завдання кожної команди скласти по 4 запитання, які пов'язані з вивченою темою. Важливо щоб гравці, які задають питання своїм опонентам, самі знали правильну відповідь і могли її аргументовано пояснити. У результаті проведення такої гри викладач має певну картину якості засвоєння матеріалу і може для себе зробити висновки: яким питанням слід більше приділити увагу під час вивчення даної теми, визначити рівень знань кожного окремого студента, намітити шляхи удосконалення методики викладання навчального матеріалу. Бажано, щоб під час обговорення результатів у ході роботи брали участь усі члени групи, допомагаючи та доповнюючи один одного. Можна запропонувати інтерактивну вправу

"Мікрофон": сьогодні на занятті вивчили...; я дізнався, що...; ці знання мені згодяться...

Щоб досягти високої якості навчання, викладач має ретельно готуватись до занять, продумуючи форму подачі нового матеріалу, завдання для практичних робіт, систему оцінювання.

Щоб активізувати роботу студентів під час опитування важливо застосовувати активні форми і методи активізації пізнавальної діяльності. В разі їх цілеспрямованого застосування можна отримати гарні результати, а саме: зростає якість занять, зростає інтерес до навчання, більш успішно формуються компетентності.

З метою перевірки якості знань і вмінь студентів впроваджуються різноманітні форми і методи контролю на заняттях: диктанти, тестові завдання, кросворди та інше, така форма роботи значно економить час.

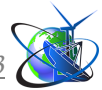
В загальному, використання інноваційних технологій в процесі підготовки майбутніх педагогів професійної освіти сприяє формуванню у них усвідомленої потреби в самостійному прагненні до професіоналізму, розвитку механізму самоорганізації розумової діяльності, створенню умов для самостійного набуття знань, навичок та умінь, їх застосування на практиці, що є важливим в умовах сучасних тенденцій розвитку європейської освіти [4, с. 429].

Висновки.

Сучасний стан педагогічної освіти дозволив виявити проблеми, що потребують інноваційного підходу. Традиційні методи підготовки педагогів можуть бути недостатніми і потребують впровадження інновацій, а отже, завдання викладача закладу вищої освіти – урізноманітнювати методи і прийоми проведення занять, впроваджуючи інтерактивне навчання, проєктну технологію, ділові та рольові ігри, сучасні технології тестового контролю, розв'язуючи проблемні виробничі ситуації.

Важливість впровадження інноваційних підходів у процес підготовки майбутніх педагогів професійної освіти полягає у тому, що інновації дозволяють оновлювати та актуалізувати зміст навчання, роблячи його більш відповідним вимогам сучасного ринку праці та високотехнологічного суспільства; інновації спрямовані на використання новітніх технологій в освітньому процесі, що полегшує і покращує засвоєння матеріалу та робить процес навчання більш захоплюючим для студентів; інновації можуть збільшити зацікавленість та мотивацію студентів, оскільки вони можуть долучитися до цікавих та важливих проєктів, що сприяє їхньому особистісному та професійному розвитку; інновації створюють умови для формування готовності до навчання протягом життя, що є ключовою якістю в умовах швидкого розвитку технологій та знань; застосування інноваційних підходів може сприяти формуванню високоосвічених, творчих та компетентних педагогів професійної освіти, готових до викликів професійної діяльності.

Враховуючи ці аспекти, впровадження інновацій у підготовку майбутніх педагогів професійної освіти стає стратегічно важливим для забезпечення якісної освіти та готовності випускників до викликів сучасного світу.

Література.

1. Gvozdetska Yu. V. Pedagogical conditions for formation of professional competence of future factors in the field of food technologies in professional preparation. *The scientific method*. Warszawa, 2018. № 15. P. 37–42.

2. Дубасенюк О. А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки. *Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія* / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14–47.

3. Ткачук С. І. Проблеми підготовки фахівців професійної освіти та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини*. Умань, 2013. Ч. 3. С. 312–319.

4. Філімонова І. Особливості використання інноваційних технологій під час проведення практичних робіт фахових дисциплін харчового профілю. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2021. Випуск 1 (48). С.427–431.

References.

1. Gvozdetska, Yu.V. (2018). Pedagogical conditions for formation of professional competence of future factors in the field of food technologies in professional preparation. *The scientific method*, 15, 37–42. [in English].

2. Dubaseniuk, O.A. (2009). Innovatsiini osviti tekhnolohii ta metodyky v systemi profesiino-pedahohichnoi pidhotovky [Innovative educational technologies and methods in the system of professional and pedagogical training]. In O.A. Dubaseniuk (Ed.). *Professional pedagogical education: innovative technologies and methods* (pp.14-47). Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. [in Ukrainian].

3. Tkachuk, S.I. (2013). Problemy pidhotovky fakhivtsiv profesiinoi osvity ta shliakhy yikh vyrishennia [Problems of training vocational education specialists and ways to solve them]. *Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University. name after Pavlo Tychna*, 3, 312–319. [in Ukrainian].

4. Filimonova, I. (2021). Osoblyvosti vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohiy pid chas provedennia praktychnykh robit fakhovykh dystsyplin kharchovogo profilu. [Peculiarities of using the innovative technologies during the practical work of the professional disciplines of food profile]. “Pedagogy. Social work” series. Volume 1 (48). 427-431 [in Ukrainian].

Abstract. *The challenge of integration of innovative technologies into the educational process, which involves taking into account modern approaches to the organization of professional training of future teachers of vocational education, forming their readiness for dynamic changes in society due to the development of creative abilities, various forms of thinking, and the ability to cooperate with other people, becomes relevant. The article reveals the features of using innovative technologies in the process of training future teachers of professional education, and justifies the feasibility of their use at various stages of classes. Attention is focused on the integration of interactive learning, project technology, didactic games, business games and how they contribute to a holistic and effective approach to training future teachers of professional education. The article effectively addresses the purpose of studying the peculiarities of using innovative technologies in higher education institutions and promoting quality training for future teachers of professional education. During the research, it was discovered that incorporating interactive learning, project-based methodologies, business and role-playing games, as well as evaluative assessments at different class stages, not only enhances student engagement but also elevates the overall standard of training for prospective teachers in professional education.*

Keywords: *innovative technologies, problem-based learning, interactive learning, didactic games, quality of training, professional training, future teachers.*